

Kaupunginhallitus	§ 34	03.02.2020
Rakennus- ja ympäristölautakunta	§ 140	07.10.2020
Kaupunginhallitus	§ 409	26.10.2020

Maatalousyrittäjien eläkelaitos, lomituksen paikallisyksikkörakenteen kehittäminen

2360/00.04.01/2019

Kaupunginhallitus 03.02.2020 § 34

Valmistelijat: vs. hallintojohtaja Mikko Heiskanen, mikko.heiskanen@salo.fi, p. 044 778 2044 ja rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Janne Ranki, janne.ranki@salo.fi, 044 778 2300.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) on lähettänyt kunnille kirjeen 16.12.2019, jossa se viittaa aiemmin 3.7.2019 lähettämäänsä tiedusteluun kiinnostuksesta lomituspalvelujen toimeksiantosopimuksen alueen laajentamiseen. Melan kirje kuuluu seuraavasti:

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) teki aiemmin tänä vuonna kyselyn lomituksen toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille niiden kiinnostuksesta laajemman lomitusalueen hoitamiseen mahdollisten paikallisyksiköiden yhdistämisten johdosta. Kyselyn taustalla on lomituspalveluihin oikeutettujen maatalousyrittäjien määrän väheneminen kotieläintuotannon voimakkaan rakennekehityksen seurauksena ja sitä kautta tarve yhdistää nykyisiä lomituksen paikallisyksiköitä suuremmiksi kokonaisuuksiksi lomituspalvelujen toiminnan turvaamiseksi ja laadukkaiden palvelujen varmistamiseksi.

Melan kyselyyn vastasi 39 kuntaa 41 toimeksiantosopimuksen tehneestä kunnasta.

Kiitämme kaikkia kyselyymme vastanneita.

Tulosten mukaan pääosa kunnista (34 kuntaa) on kiinnostunut laajentamaan lomituspalveluiden toiminta-alueitaan. Näistä neljä katsoi, että oikea aika laajentumiselle on vasta myöhemmin, kun hallituksen suunnitelmat lomituspalvelujen osalta ovat selvillä. Neljä kuntaa esitti laajentumisen reunaehdoksi hallintokustannusten nykyistä suuremman/täyden kompensaaion. Viidessä kunnassa ei ole halukkuutta alueen laajentamiseen.

Kunnat nostivat vastauksissaan esiin, että suuremmissa yksiköissä pystyttäisiin paremmin turvaamaan riittävät resurssit hallinnossa ja sijaisjärjestelyissä, kouluttamaan henkilökuntaa ja kehittämään toimintaa. Suuremman yksikön uskotaan turvaavan paremmin laadukkaat palvelut ja olevan myös vetovoimaisempi työpaikka lomittajille. Lomituspalvelut koetaan kunnissa tärkeänä osana maatalousyrittäjien sosiaaliturvaa ja erityisesti maaseutumaisten kuntien/kaupunkien toimintastrategiaan hyvin sopivina.

Melan tavoitteena on suunnitella vuoden 2020 aikana tuleva lomitusalueiden rakenne tulevaisuuden tarpeet huomioon ottaen. Mela katsoo, että toiminnan turvaamiseksi paikallisyksiköiden on minimissään tuotettava keskimäärin 40 000 - 50 000 lomituspäivää (erityisyyistä tästä voidaan poiketa). Yksiköt voivat olla myös huomattavasti tätä suurempia.

Mela ottaa suunnittelussa huomioon kuntien näkemykset tarkoituksenmukaisten alueiden muodostamiseksi. Saimme kyselyssämme myös jonkin verran konkreettisia ehdotuksia uusista lomituspäiväalueistä, mutta halutessanne teillä on mahdollisuus tehdä tarkentava ehdotus Melan tavoitteeksi asettama lomituspäivien minimimäärä huomioon ottaen (liitteenä on arvio lomituspäivien määrästä paikallisyksiköittäin vuoden 2019 lopussa). Yhteistyö kuntien välillä on toivottavaa jo toiminnan suunnitteluvaiheessa. Pyydämme mahdollisia ehdotuksianne 31.1.2020 mennessä sähköpostilla osoitteeseen paivi.wallin@mela.fi.

Useiden kuntien pyynnöstä Mela on antanut lisää aikaa kirjeseen vastaamiseen 7.2.2020 saakka.

Melan lähettämää kirjettä on käsitelty MTK-Varsinais-Suomen toimistossa pidetyssä kokouksessa 7.1.2020. MTK:n johtokunta on päättänyt 13.1.2020 ehdottamaan lomituksen hallintoalueeksi laajempaa aluetta, mihin kuuluvat lomitussyksiköistä Salo, Pöytyä, Vehmaa ja Honkajoki sekä lisäksi Someron kaupunki. Alue kattaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueet sekä Salon yksikön kautta Länsi-Uudenmaan. Yksikkö hoitaa myös ruotsinkielisen Turunmaan ja Länsi-Uudenmaan rannikon.

Vehmaan kunnanhallituksen kanta kokouksessa 13.1.2020 on ollut, että maatalouslomituksen hallintoalueeksi muodostetaan Vehmaan, Salon, Someron, Pöytyän ja Honkajoen muodostama hallintoalue.

Pöytyän kunnanhallitus on kokouksessa 20.1.2020 puoltanut ajatusta suuremmasta yksiköstä, joka voisi olla esim. Vehmaan yksikkö.

Salon kaupunginhallitus on päätöksessään 2.9.2019 katsonut, että on perusteltua ilmoittaa Melalle alustavasta kiinnostuksesta Salon lomituspäiväalueen mahdolliseen laajentamiseen. Laajentamisen edellytyksenä tulee olla, että valtion rahoitus kattaa Salon yksikön resurssien lisäämisen. Salon yksikön laajentamien on perusteltua myös siitä näkökulmasta, että palvelujen keskittäminen maakunnan kakkoskaupunkiin on luonteva suuntaus.

Salon yksikkö on tehnyt pitkäjänteisesti yhteistyötä Pöytyän ja Vehmaan yksiköiden kanssa, joten luonnollinen laajenemissuunta olisi näihin yksiköihin. Maakuntaa varten on tehty yhteistyössä valmistelutyötä, joka ei ollut turhaa. Palveluyksiköiden sijoituspaikkoja pitää harkita tarkkaan kaikkien osapuolten edut huomioon ottaen.

Kaupunginjohtaja:

Salo ehdottaa lomituksen hallintoalueeksi laajempaa aluetta, mihin kuuluvat lomitussyksiköistä Salo, Pöytyä, Vehmaa ja Honkajoki sekä lisäksi

Someron kaupunki. Alue kattaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueet sekä Salon yksikön kautta Länsi-Uudenmaan. Alueen hallinto tulee keskittää Saloon.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Kaupunginjohtaja muutti esitystään kokouksessa seuraavasti: Salo ehdottaa lomituksen hallintoalueeksi laajempaa aluetta, mihin kuuluvat lomitussyksiköistä Salo, Pöytyä, Vehmaa ja Honkajoki sekä lisäksi Someron kaupunki. Alue kattaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueet sekä Salon yksikön kautta Länsi-Uudenmaan. Alueen hallinto tulee keskittää Saloon. Laajentamisen edellytyksenä on, että valtion rahoitus kattaa Salon yksikön resurssien lisäämisen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 07.10.2020 § 140

Valmistelija: rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Janne Ranki, janne.ranki@salo.fi, 02 778 2300, lomituspäällikkö Elina Suominen, elina.suominen@salo.fi, 044 778 7102

Salon maatalouslomituspalvelut on siirtynyt 1.4.2020 tehdyn organisaatiouudistuksen yhteydessä hallintopalveluista rakennus- ja ympäristövalvonnan organisaatioon.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela on aikaisemmin tiedustellut lomituspäällikkö Elina Suomineniltä hallintoalueen laajentamiseen ja suurempien hallintoalueiden muodostamiseen. Salon kaupunginhallitus on käsitellyt asiaa kokouksissaan 2.9.2019 § 323 ja 3.2.2020 § 34.

Lomituksen hallintoalueen yhdistämiseen liittyen on käyty alustava neuvottelu Varsinais-Suomen alueen lomituksen paikallisyksiköiden Salon, Vehmaan ja Pöytyän kanssa 12.6.2020. Neuvottelussa oli mukana myös Melan johtaja Päivi Wallin sekä Sysmän paikallisyksikköön kuuluva Someron kaupunki.

Vehmaan kunnanhallitus on käsitellyt Melan tiedustelua uudelleen kokouksessaan 29.6.2020 199 §:ssä, jonka päätös kuuluu seuraavasti:

”Vehmaan kunnanhallitus uudistaa aiemmat päätöksensä lomituspäällikkö Elina Suomineniltä hallintoalueen laajentamiseen (kunnanhallitus 26.8.2019, 247 §) ja että maatalouslomituksen hallintoalueeksi muodostetaan Vehmaan, Salon, Someron, Pöytyän ja Honkajoen muodostama hallintoalue (kunnanhallitus 13.1.2020, 14 §). Mikäli maatalousyrittäjien eläkelaitos päättää laajentaa

maatalouslomituksen hallintoaluetta em. tavalla, on Vehmaan kunta valmis hoitamaan ko. alueen hallinnon päätoimipisteenä Vehmaa. Vehmaan kunta on valmis tarvittaessa vuokraamaan tiloja palvelupisteille Salosta ja Pöytyältä.”

Myös Pöytyän kunnanhallitus on käsitellyt Melan tiedustelua uudelleen kokouksessaan 10.8.2020 229 §:ssä, jonka päätös kuuluu seuraavasti:

”Pöytyän kunnanhallitus puoltaa maatalouslomitushallintoalueen laajentamista. Pöytyän kunnanhallitus esittää Salon kaupungille, että Pöytyä ja Salo käynnistäisivät viralliset neuvottelut maatalouslomituksen hallintoalueiden yhdistämisestä. Yhdistyminen Salon ja Pöytyän paikallisyksiköiden välillä voisi tapahtua hyvinkin nopealla aikataululla jopa 01.01.2021.”

Nykyisen hallitusohjelman mukaan lomitussääntö uudistetaan. Uudistuksen yhtenä osana tarkastellaan maatalouslomituksen nykyistä hallintoa ja selvitetään sille vaihtoehtoisten hallintomallien toimivuutta ja tarvittaessa uudistetaan hallintoa.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on asettanut päätöksellään 4.9.2020 työryhmän tarkastelemaan maatalouslomituksen hallintomalleja. Työryhmän toimikausi on 7.9.2020 – 26.3.2021.

Työryhmän tehtävänä on tarkastella maatalouslomituksen nykyistä hallintoa ja selvittää sille vaihtoehtoisia hallintomalleja. Työryhmä analysoi ja kirjaa ylös eri hallintomallien piirteitä, haasteita ja mahdollisuuksia maatalouslomituksen sujuvan toiminnan näkökulmasta. Työryhmällä on pestyä asiantuntijoita ja lisäksi työryhmä kerää tietoa kuulemalla muita asiantuntijoita muun muassa työpajoissa. Tarkastelun päätteeksi työryhmä suosittelee tarkoituksenmukaisimpia hallintomalleja jatkovalmisteluun ottaen työssään huomioon maakuntien tehtäviä koskevat linjaukset. Työryhmän työ tukee osaltaan lomitussääntöuudistusta.

Kokouksen oheisaineistona on Melan kirje 16.12.2019, Vehmaan kunnanhallituksen pöytäkirjaote 29.6.2020 199 § ja Pöytyän kunnanhallituksen pöytäkirjaote 10.8.2020 229 §.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan kannanotto

Salon kaupunki suhtautuu myönteisesti Salon yksikön lomituspäalvelualueen laajentamiseen. Salo ehdottaa lomituksen hallintoalueeksi laajempaa aluetta, johon kuuluvat lomitussyksiköistä Salo, Pöytyä, Vehmaa ja Honkajoki sekä lisäksi Someron kaupunki. Alue kattaa Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueet sekä Salon yksikön kautta Länsi-Uudenmaan. Muodostettavan uuden laajemman lomituspäalvelualueen hallinto tulisi säilyttää Salossa. Laajentamisen edellytyksenä on, että valtion rahoitus kattaa Salon yksikön resurssien lisäämisen.

Palveluyksiköiden sijoituspaikkoja pitää harkita tarkkaan kaikkien osapuolten edut huomioon ottaen.

Yhdistymistä koskevan päätöksenteon jatkovalmistelussa tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida STM:n työryhmän suositukset.

Salon lomituspalveluissa panostetaan uuden organisaation myötä vahvasti kaupungin strategiajohtamisen parempaan jalkauttamiseen yksikköön. Aktiivista yrittäjyyttä korostavalla painopistealueella tavoitellaan entistä laadukkaampaa asiakaspalvelua.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa valmistelun mukaisen kannanoton ja lähettää sen edelleen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Päätös:

Merkittiin, että kaupunginlakimies Antti Mäkelä poistui tämän asian käsittelyn jälkeen.

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen.

Kaupunginhallitus 26.10.2020 § 409

Vt. kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää antaa Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melalle valmistelun mukaisen kannanoton.

Päätös:

Ulla Huittinen esitti Yli-Jaman, Suonio-Peltosalon, Nyyssösen ja Karnisto-Toivosen kannattamana, että lisäksi Salon kaupunginhallitus päättää esittää Pöytyän kunnalle, että Salo ja Pöytyä käynnistävät viralliset neuvottelut maatalouslomituksen hallintoalueiden yhdistämiseksi välittömästi; tavoitteena yhdistyminen 1.1.2021 alkaen. Salo sitoutuu kiinnittämään huomiota ruotsinkielisten palveluiden saatavuuteen nykyistä paremmin.

Hyväksyttiin Huittisen lisäys yksimielisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.